

**ПРАКТИКА У ПРОЄКТАХ ПІДВИЩЕННЯ
ОПЕРАЦІЙНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проходження практики, вимог виконання та
оформлення звіту здобувачів
за освітньо-професійною програмою
другого (магістерського) рівня
**«БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ ТА ОПЕРАЦІЙНА
ЕФЕКТИВНІСТЬ»**

спеціальності 051 Економіка

Практика у проєктах підвищення операційної ефективності: методичні рекомендації до проходження практики, вимог виконання та оформлення звіту за освітньо-професійною програмою другого (магістерського) рівня «Бізнес-процеси та операційна ефективність» спеціальності 051 Економіка / Уклад. Смирнова І.І., Мойсеєнко К.Є., Ровенська В.В., Латишева О.В. Запоріжжя, ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2023. 57 с.

Методичні вказівки включають вимоги щодо порядку проходження практики у проєктах підвищення операційної ефективності (переддипломної практики), пояснення щодо змісту та оформлення звіту, зміст та критерії оцінювання виконаного індивідуального дослідження в процесі проходження практичної підготовки, приклади оформлення звіту, включаючи зразок титульної сторінки.

Рекомендовано для магістрів спеціальності 051 Економіка другого (магістерського) рівня освіти ОПП «Бізнес-процеси та операційна ефективність».

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Затверджено на засіданні кафедри
ЦТПАР
Протокол № 1 від «04» серпня 2023 р.

© ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2023

ЗМІСТ

1 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	4
2 ЗМІСТ І ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	10
2.1 Загальні вимоги до змісту та організації практики.....	10
2.2 Загальні вимоги до змісту звіту практики	Ошибка! Закладка не определена
2.3 Контроль та підбиття підсумків практики	20
2.4 Критерії оцінювання проходження практики	Ошибка! Закладка не определена
3 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З ПРАКТИКИ.....	23
4 ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	29
ВИКОРИСТАНІ ТА РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА	Ошибка! Закладка не определена
Додаток А Приклад оформлення титульної сторінки.....	40
Додаток Б Приклад оформлення індивідуального завдання.....	41
Додаток В Приклади оформлення бібліографічних посилань.....	42
Додаток В Приклади заявки на перевірку академічної добročесності.....	50

1 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

У сучасних умовах ефективне управління бізнес-процесами стає ключовим фактором у підвищенні операційної ефективності підприємств. Здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня ОПП «Бізнес-процеси та операційна ефективність» спеціальності 051 Економіка в ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» (надалі - Університету) повинні мати можливість закріпити теоретичні знання та набути практичні навички, що дадуть їм змогу розв'язувати складні інноваційні задачі із підвищення операційної ефективності та вирішувати проблеми реінжинірингу бізнес-процесів компанії з урахуванням невизначеності умов середовища та нових вимог до управління економічною результативністю, а також сформувати інші навички результативної професійної діяльності, що у сукупності створить передумови для їхньої конкурентоспроможності на ринку праці та сприятиме їх подальшій професійній кар'єрі.

Відповідно до засад Закону про вищу освіту [1], Положень «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах [2], «Про організацію освітнього процесу у ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» [3], згідно Положення «Про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти у ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» [4]: «Процес практичної підготовки, збирання інформації та оформлення звіту покликане сприяти адаптації здобувачів вищої освіти до застосування набутих економічних знань в реальних умовах підприємства, сприяти їх розширенню та поглибленню, а також розвитку навичок їх практичного використання, формуванню та закріпленню вміння самостійного розв'язання конкретних практичних професійних завдань, створенню наукового підґрунтя для виконання кваліфікаційної роботи магістра.» [4]

Мета практики у проєктах підвищення операційної ефективності є узагальнення та закріплення сукупності знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що набуті здобувачами в процесі навчання за ОПП «Бізнес-процеси та операційна ефективність» за другим (магістерським) рівнем за спеціальністю 051 Економіка. [5]

Передбачається, що проходження практики у проєктах підвищення операційної ефективності забезпечить здобувачам вищої

освіти ОПП «Бізнес-процеси та операційна ефективність» [5]
можливість:

1) Ознайомлення з передовим досвідом організації основних та допоміжних бізнес-процесів базового підприємства, зокрема активів Групи Метінвест;

2) Отримати реальний досвід у вирішенні конкретних завдань з управління операційною ефективністю (Business Performance) підприємств завдяки отриманим теоретичним знанням, а також навичкам і досвіду збирати, обробляти та аналізувати звітність підприємства, будь-які інші доступні вихідні дані (бухгалтерська звітність, дані внутрішнього управлінського обліку, науково-аналітичні матеріали, статистичні дані тощо), які необхідні для вирішення комплексних завдань підвищення ефективності бізнес-одиниці; пропонувати та обґрунтовувати варіанти бізнес-рішень із впровадження проєктів підвищення операційної ефективності діяльності та трансформації (удосконалення, реінжинірингу) бізнес-процесів компанії, враховуючи конкретні особливості інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення підприємства, існуючі обмеження та ризики.

3) Закріпити теоретичні знання на підставі вивчення відповідної нормативно-правової [1-9 та ін.], наукової бази [10-49 та ін.] інтернет - ресурсів [50-67 та ін.], набути практичні вміння ідентифікувати та оцінювати джерела підвищення операційної ефективності та застосовувати свої навички для аналізу поточного стану бізнес-процесів та виявлення можливостей для їх поліпшення.

4) Закріпити теоретичні знання та практичні вміння застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для прийняття рішень на основі обробки даних, прогнозування трендів показників діяльності, створення моделей бізнес-процесів, що дозволяє обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, наявні ресурси, існуючі та потенційні обмеження та ризики.

5) Розвивати навички ефективних комунікацій, здатність працювати в команді та взаємодіяти з професіоналами та співпрацювати експертами з практичного досвіду, що дозволить магістрам отримати цінні поради з питань економіки та операційної ефективності, а також щодо ризиків і проблем, соціально-економічних наслідків, які виникають у реальних бізнес-ситуаціях. [5]

Відповідно основними **завданнями** практики у проектах підвищення операційної ефективності здобувачів вищої освіти ОПП «Бізнес-процеси та операційна ефективність» [5] є:

- закріплення теоретичних знань та практичних вмінь у використанні сучасних методів дослідження на відповідному рівні для прийняття рішень з метою підвищення операційної ефективності бізнесу на підставі аналізу, прогнозування та моделювання, моніторингу процесів в різних аспектах діяльності;
- отримання цінного практичного досвіду застосування сучасного методологічного та науково-практичного інструментарію досліджень [10-26; 28 -49; 50-67 та ін.] в галузі їх майбутньої професії і здатність застосовувати його під час конкретної практичної роботи;
- удосконалення емоційно-оціночних та моторних компетентностей, які стануть у пригоді в ході виконання професійних обов'язків, співпраці із професіоналами і непрофесіоналами у обраній сфері діяльності;
- збір матеріалів щодо перебігу певного бізнес - процесу, який буде досліджуватися у кваліфікаційній роботі. [5]

У результаті проходження практики у проектах підвищення операційної ефективності, збирання інформації та оформлення звіту з практичної підготовки здобувач вищої освіти другого магістерського рівня спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Бізнес-процеси та операційна ефективність» повинен отримати певні передбачені ОПП **загальні та спеціальні (фахові) компетентності** і повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних **програмних результатів навчання** (див. наступну таблицю):

Таблиця відповідності програмних результатів вивчення дисципліни компетентностям та програмним результатам, визначеним освітніми програмами, для яких ця дисципліна є обов'язковою

ОПП	Компетентності	ПРН
«Бізнес-процеси та операційна ефективність» (спеціальність 051 Економіка) [5]	ЗК4.Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	3. Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово. 6. Оцінювати результати власної роботи,

ОПП	Компетентності	ПРН
	<p>ЗК5. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК6.Здатність розробляти та управляти проектами.</p> <p>ЗК7.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК8.Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>СК1.Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.</p> <p>СК2.Здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою.</p> <p>СК3.Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.</p> <p>СК4.Здатність використовувати сучасні</p>	<p>демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.</p> <p>8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.</p> <p>9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.</p> <p>10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.</p> <p>13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.</p>

ОПП	Компетентності	ПРН
	<p>інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.</p> <p>СК6.Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.</p> <p>СК7.Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.</p> <p>СК8.Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.</p> <p>СК9.Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.</p> <p>СК11. Здатність планувати і розробляти проєкти у сфері економіки,</p>	<p>15. Організувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.</p> <p>17 Ідентифікувати та оцінювати джерела підвищення операційної ефективності, обґрунтовувати напрями і можливості їх використання</p>

ОПП	Компетентності	ПРН
	<p>здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.</p> <p>СК12. Здатність застосовувати методологічні та методичні підходи до управління операційною ефективністю бізнесу (Business Performance)</p> <p>СК13. Здатність ідентифікувати, оцінювати та використовувати джерела підвищення операційної ефективності</p>	

Мова освітнього процесу: українська, окремі джерела інформації – частково англійською.

Рівень вищої освіти: магістерський.

Форми та методи навчання. Освітній процес будується як комбінація ознайомчих екскурсій на потужностях бази практики, суміщених з опрацюванням теоретичної інформації, отриманої від керівника практики на підприємстві та самостійного аналізу отриманих матеріалів. [4]

Підсумковий контроль передбачає захист звіту з практики. [4]

2 ЗМІСТ І ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

2.1 Загальні вимоги до змісту та організації практичної підготовки

Проходження практики у проєктах підвищення операційної ефективності здобувачами вищої освіти за освітньо-професійною програмою другого (магістерського) рівня Університету здійснюється відповідно до діючого законодавства України, прийнятого Положення «Про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти у ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» [4] і є обов'язковою частиною освітнього процесу для здобувачів вищої освіти усіх форм навчання.

Відповідно до ОПП «Бізнес-процеси та операційна ефективність» спеціальності 051 Економіка [5] практична підготовка в проєктах підвищення операційної ефективності проходження магістрами практичної підготовки в проєктах підвищення операційної ефективності являє собою самостійну працю дослідницько-аналітичного характеру *за індивідуальною тематикою*.

Відмітною рисою цієї практики є також те, що здобувач вищої освіти повинний продемонструвати максимально можливий рівень вміння самостійного пошуку необхідної інформації з різноманітних джерел, її структурування та обробки на всіх стадіях підготовки звіту, а також володіння навичками дослідницької діяльності, економіко-математичного прогнозування, бізнес-аналітики, моделювання бізнес-процесів, проєктного аналізу тощо. Навчальним планом здобувачів вищої освіти другого магістерського рівня спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Бізнес-процеси та операційна ефективність» [5] передбачено наступний розподіл годин / кредитів проведення практичної підготовки (табл. 2.1):

Зміст і завдання практичної підготовки повинні відповідати опису рівню Національної рамки кваліфікацій (НРК), затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 (табл. 2.2).

Таблиця 2.1 – Розподіл годин практичної підготовки, передбаченої навчальними планами спеціальності 051 Економіка за різними формами навчання [5]

Вид практичної підготовки, форма навчання	Кількість годин / кредитів / тижнів
	2 курс (3 семестр)
Практика у проєктах підвищення операційної ефективності	180 / 6,0 / 4

Таблиця 2.2 – Опис магістерського рівня Національної рамки кваліфікацій України [2]

Рівень НРК / освітній рівень	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність
магістерський рівень вищої освіти	Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практичної підготовки			
	найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей	критичний аналіз, оцінка і синтез нових та складних ідей (розроблення та реалізація проєктів, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та ін.проблем)	спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності	ініціювання інноваційних комплексних проєктів, лідерство та повна автономність під час їх реалізації (соціальна відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень; здатність само розвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, відповідальність за навчання інших)

Процедура організації практики на відповідних *базах практики* регламентована Положенням «Про організацію та проведення

практики здобувачів вищої освіти у ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» [4], зокрема п. 3, п.4. Згідно цього Положення (див. п.4.5) [4]: Здобувачі вищої освіти Університету при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики отримати від керівника практики від Університету пакет супровідних документів на проходження практики;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками керівника практики від Університету та керівника практики від Підприємства;
- вивчити і дотримуватись норм та вимог з охорони праці, правил внутрішнього розпорядку за місцем проходження практики на підприємстві;
- дбайливо та ощадливо ставитися до майна Підприємства;
- своєчасно розмістити звітні документи на освітній платформі Moodle, підготувати презентаційні матеріали для захисту результатів практики (якщо передбачено програмою практики). [4]

Практику проводять, відповідно **до календарного плану**, який передбачає:

- самостійне виконання індивідуального завдання на конкретному робочому місці;
- оформлення звіту про практику;
- захист звіту. [4]

Орієнтовний **календарний план** проходження практики (6 кредитів, тривалість 4 тижня) представлено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Орієнтовний календарний графік проходження практики

№	Назва	Номер тижня			
		1	2	3	4
1	Прибуття на базу практики, проходження інструктажу з ОП та ТБ, правил внутрішнього розпорядку; ознайомлення із основними напрямками діяльності, підприємства/установи (організації). Ознайомлення із оргструктурою і напрямками діяльності підприємства, бізнес-процесами окремого підрозділу, в якому проходитиме практика, правилами взаємодії з іншими підрозділами, функціональними завданнями підрозділу. Збирання, систематизація інформації для роботи згідно індивідуального завдання. [4]				
2	Ознайомлення з порядком розробки і затвердження регламентів організації бізнес-процесів, їх управління, моніторингу і контролю якості на всіх етапах створення додаткової вартості. Аналіз та систематизація отриманої інформації. Самостійна робота згідно індивідуального завдання. [4]				
3	Ознайомлення із поточним станом організації основних та допоміжних бізнес-процесів об'єкту дослідження; вивчення можливостей, перспектив та проблем впроваджених та намічених до реалізації інновацій у сфері металургії, програм та проєктів операційних покращень та оптимізації бізнесу, стратегічних ресурсозберігаючих технологій виробництва на підприємстві, окремому підрозділі, в якому проходитиме практика. Аналіз та систематизація отриманої інформації. Самостійна робота згідно індивідуального завдання. [4]				
4	Вивчення конкретного бізнес-процесу, що відповідає індивідуальному завданню практики. Аналіз та систематизація отриманої інформації з метою пошуку можливостей забезпечення операційних покращень та оптимізації бізнесу. Самостійна робота згідно індивідуального завдання. [4]				
5	Підготовка окремих частин та оформлення звіту				
6	Затвердження звіту керівником практики від бази практики. Захист звіту[4]				

2.2 Загальні вимоги до змісту звіту практики

Для звітування за результатами проходження практики здобувач вищої освіти має підготувати та подати до захисту **звіт з практики**, яке є творчим та аналітичним рішенням конкретних завдань, виконане здобувачем вищої освіти самостійно під керівництвом викладача згідно із поставленими завданнями і відповідно до процедури Положення «Про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти у ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» [4].

ВАЖЛИВО! Звіт розміщується на освітній платформі Moodle не менше, ніж за **два дні до захисту**. При оформленні звітних документів здобувач вищої освіти має узгодити перелік матеріалів з керівником практики від Підприємства з точки зору дотримання вимог Підприємства про нерозповсюдження конфіденційної інформації. Рекомендації керівника практики від Підприємства щодо виключення чи обмеження використання деяких матеріалів є обов'язковими для здобувача вищої освіти. [4].

Оформлюється звіт за вимогами [6;7;8], які наведені далі.

Зміст звіту з практики вміщує повні та зрозумілі назви **двох** частин роботи і має стисло відображати сутність проблемних питань, що були розглянуті та логіку дослідження. Кожен з двох розділів звіту рекомендується розбивати на два чи три підрозділа. Зміст розділів звіту визначаються обраною темою дослідження, характеристиками та специфікою об'єкта та предмета дослідження, метою та задачами дослідження, повнотою та доступністю інформації та ін.. [6; 7; 8; 27]

У **вступі** обґрунтовується актуальність обраної теми дослідження, розкривається її значення (актуальність), подається огляд ступеня розроблення даної проблеми (на підставі аналізу наукових праць та Інтернет джерел) без чіткої аргументації окремих позицій, підкреслюється необхідність вирішення конкретних питань на підприємстві – базі практики в контексті необхідності вирішення завдань удосконалення певного напрямку діяльності (бізнес-процесу/сів) підприємства, зазначаються мета та завдання дослідження в процесі проходження практичної підготовки, об'єкт і предмет дослідження, вказуються методи дослідження та інформаційна база, що використовуються для вирішення поставлених питань. Стислий огляд літератури наводиться за темою досліджуваної проблеми для подальшої аргументації і формулювання висновків та

конкретизації пропозицій щодо напрямів удосконалення в рамках пропозиції (або проєкту чи програми) підвищення операційної ефективності, обґрунтування програми (заходів) операційних покращень, програм (проєкту/портфелю проєктів) розвитку тощо, що передбачає обробку аналітичної та ін. інформації (як результатів власноруч проведеного аналізу, тобто первинної, так і отриманої іншими аналітиками – тобто вторинної), на підставі якої надалі й формуються подальші висновки та пропозиції. [6;7;8; 27]

В рамках огляду ступеня розроблення даної проблеми необхідно стисло навести перелік авторів, в роботах яких розкриваються в комплексі або окремо певні аспекти досліджуваної проблематики, зокрема методика (інструментарій) аналізу, моделювання, прогнозування та оцінювання. Зверніть увагу на те, що в списку використаних джерел обов'язково повинні бути наведені розглянуті роботи і при цьому *уникати посилання на російськомовні джерела*. Після наведеного переліку літератури необхідно сформулювати невирішену частину проблеми, яка досліджується. [6;7;8; 27]

Актуальність, яка формулюється декількома реченнями, повинна дати уявлення: навіщо вивчати дану проблематику, як саме проявляється така потреба з боку суспільства, держави, і, головне, бізнесу (підприємства – бази практики) за умов сьогодення. [6;7;8; 27]

Основна частина звіту з практичної підготовки виконується на підставі інформації (звітності), отриманої від підприємства – бази практики, та/або при необхідності використання аналітичної та статистичної інформації, даних звітності тотожного за видом та масштабом діяльності підприємства (наприклад, обраного з бази Stock market infrastructure development agency of Ukraine, SMIDA - <https://smida.gov.ua/about>). [6;7;8; 27]

Перша частина звіту з практичної підготовки може включати наступну **інформацію**:

підрозділ 1.1 (в залежності від індивідуального завдання):

– наводяться характеристика галузі, в якому працює підприємство, визначення проблем, трендів та перспектив розвитку галузі на підставі порівняльного аналізу (у світовому розрізі, регіональному аспектах тощо), оцінювання останніх тенденцій, у т.ч. на підставі опрацювання статистичних даних з представленням результатів на гістограмах та структурних діаграмах;

– надається коротка характеристика підприємства - об'єкта дослідження (на підставі даних з офіційного сайту можна надати доступну інформацію: підприємство, форма власності та повна і

скорочена назви базового підприємства, юридична адреса, код за загальним класифікатором підприємств і організацій (ЄДРПОУ), номер і дата державної реєстрації (перереєстрації), повна назва та юридична адреса об'єднання (асоціації, концерну тощо), до складу якого входить правовий статус, перелік засновників та розміру їх часток у статутному капіталі; сфери діяльності, наводяться перелік основних видів продукції та послуг (докладно описувати історію виникнення та розвитку організації недоцільно - максимум 0,5 сторінки формату А4); додатково зазначається специфіка виробництва та особливості ринку, в якому працює підприємство; визначаються існуючі та потенційні ризики та можливості; позначаються цілі та стратегія розвитку підприємства; встановлюються конкурентні переваги та недоліки (у сферах управління, маркетингу, виробництва, науково-дослідної діяльності, фінансів, кадрів тощо); надається опис організаційної структури управління підприємством та дані про зв'язки між його окремими підрозділами) [27];

підрозділ 1.2 (в залежності від індивідуального завдання):

– наводяться отримані результати аналізу конкретних сфер діяльності підприємства, та/або оцінювання його бізнес-процесів, бізнес-середовища, для чого додатково збирається, угруповується і обробляється необхідний масив статистичних та аналітичних матеріалів, які визначають рівень вирішення окремих аспектів досліджуваної проблеми, що дозволяє наприклад, **надати:**

обов'язковий опис *поточного стану перебігу бізнес-процесів* (з побудовою в будь-якої нотації моделювання бізнес-процесів *моделі «AS IS»* - моделі «ЯК Є»), визначення «вузьких місць» в їх організації, управлінні та ресурсному забезпеченні та обов'язкове окреслення проблемної ситуації з візуалізацією результатів оцінки джерел проблеми, та/або найістотніших аспектів проблеми та обов'язкове виявлення можливих шляхів подальшого розвитку або вирішення проблеми;

– додаткову (бажану) візуалізацію результатів аналізу *інших аспектів діяльності в залежності від індивідуального завдання, наприклад:*

додаткову (бажану) візуалізацію результатів аналізу середовища функціонування підприємства (наприклад, гірничо-металургійного комплексу) за технологією PEST-аналізу та з використанням даних SWOT - аналізу;

додаткову (бажану) візуалізацію результатів аналізу змін основних техніко-економічних показників (на підставі Балансу, Форми

№2 та інших приміток до фінзвітності) та сформулювати висновки щодо тенденцій та потенціалу розвитку підприємства (за період не менш ніж 2 останніх роки), рівня фінансової стійкості підприємства, чинників впливу та ризиків та можливостей їх усунення (зниження) на підставі результатів оцінки динаміки собівартості, показників фінрезультатів, ліквідності та вірогідності банкрутства, інших показників фінансового стану;

додаткову (бажану) візуалізацію результатів оцінки рівня використання виробничих потужностей, а також можливості їх розширення на підставі відомості про основні фонди та незавершене будівництво (форми №5 та приміток до фінзвітності);

додаткову (бажану) візуалізацію результатів оцінки існуючого стану забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку об'єкта дослідження, наприклад ситуація з його трудовими, фінансовими, інвестиційними, виробничими, товарно-матеріальними, енергетичними та іншими ресурсами, у т.ч. джерелами їх фінансування та постачання (в контексті системи управління матеріальним потоком); ситуація з організацією основних та допоміжних процесів забезпечення певного аспекту діяльності та бізнесу в цілому на підставі даних власного оцінювання, отриманих даних *кореляційно-регресійного аналізу, економіко-математичного моделювання та іншого інструментарію прикладної статистики*;

додаткову (бажану) візуалізацію результатів виявлення зацікавлених сторін та осіб, що впливають (можуть впливати) на ситуацію з метою забезпечення операційної ефективності; отримані результати аналізу продуктивності та оплати праці, визначення KPI, мотиваційних механізмів. [27]

Оскільки цей розділ *обов'язково* має включати *діаграми моделей бізнес-процесів*, то для цього, наприклад, можна побудувати контекстну діаграму формалізації і опису поточного стану бізнес-процесів та надати її декомпозицію в нотації функціонального моделювання BPMN та/або в нотації IDF0 - Integration Definition for Function Modeling в програмі RAMUS, <http://ramussoft.co.cc> або в ін. програмному забезпеченні, а також надати візуалізацію необхідних змін для покращення існуючої ситуації. [27]

Усі аналітичні викладки повинні мати структуровану й узагальнену форму у вигляді таблиць, схем, графіків, моделей і супроводжуватися роз'ясненнями, які дозволяють визначити сутність управлінських дій, проектних рішень, бізнес-процесів, що

спостерігаються на підприємстві і визначають особливості його розвитку (динаміку, тенденції, можливості, ризики тощо). [27]

Обсяг розділу має бути приблизно 10-15 сторінок.

Фокус уваги магістра в ході проведення дослідження мусить бути спрямований на виявлення недоліків в бізнес-процесах об'єкта дослідження для подальшого переосмислення можливостей операційних покращень в діяльності базового підприємства.

Другу частину звіту з практичної підготовки варто поділити на два підрозділа[27]:

підрозділ 2.1, в якому може надаватися наступна інформація:

– формулювання можливих напрямів покращення операційної ефективності за основними визначеними «больовими точками» діяльності підприємства – бази практики (на підставі результатів дослідження, наданих в розділі 1, а також на основі систематизації вітчизняного та закордонного досвіду до вирішення тотожних проблем, огляду наукової літератури та Інтернет джерел тощо) та обрання з них основних для подальшого розгляду);

– вибір методичного підходу (інструментарію економіко-математичного моделювання та прогнозування) до подальшого аналізу: обирається та обґрунтовується процедура (методологія) оцінювання, прогнозування, моделювання для надання надалі пропозицій щодо покращення існуючого стану певного аспекту діяльності підприємства і реалізацію даного підходу (виконання необхідних розрахунків, обробка результатів аналізу, формулювання висновків, надання пропозицій тощо) або інше на вибір здобувача;

підрозділ 2.2, в якому намічена процедура удосконалення (операційного покращення) бізнес-процесу на основі:

а) обґрунтування заходів покращення певних систем та аспектів діяльності на підприємстві, на підставі використання найбільш придатних технологій бізнес-аналізу та моделювання (побудова моделі «AS TO BE / SHOULD BE» - «ЯК БУДЕ / ПОВИННО БУТИ» та її декомпозиції, з описом змін в їх ресурсному забезпеченні і організації, переосмислення їх управління, роботою над опором змінам тощо, надається її загальний теоретичний опис, входи, виходи, механізми регулювання та забезпечення бізнес-процесу і умов його подальшого функціонування);

б) визначених можливостей покращення процесів комунікації, управління діяльністю учасника(ів) бізнес-процесу, процесів інвестування та впровадження інновацій тощо;

с) впровадження проєкту удосконалення бізнес-процесів,

програм інвестиційно-інноваційного розвитку, екологічного покращення, соціального захисту і управління персоналом, *інших аспектів діяльності*.

В цьому підрозділу також може бути представлено загальний опис процедури впровадження запропонованого здобувачем проекту, який може включати наступні елементи: структурування цілей, робіт проекту, складання бюджету та прогнозу результатів (показників ефективності), визначення умов командування та стейкхолдерів проекту; аналіз альтернативних способів виконання та джерел фінансування, встановлення плану, ресурсів та графіку проекту; призначення критеріїв успішності (фінансової, соціальної, екологічної) проекту та аналіз потенційних ризиків та обмежень проекту (якість – терміни – вартість) з урахуванням можливих і раціональних компромісів. При прийнятті рішення про доцільність запропонованого проекту всі фактори ризиків варто ідентифікувати, оцінити, вибрати методи та інструменти, які дозволять запобігти їх появі, або ж їх контролювати. Після проведення аналізу ризиків та їх виявлення потрібно розробити конкретні заходи, які дозволять або зовсім позбутись, або значно зменшити негативний вплив кожного фактору ризику на кінцеві наслідки впровадження проекту розвитку певного напрямку діяльності підприємства. [27]

Обсяг розділу має бути приблизно 10-15 сторінок.

У **висновках** необхідно підвести підсумки дослідження, акцентувати увагу на виявлених проблемах, пропозиціях, їх значущості для успішної реалізації намічених завдань. Оптимальний обсяг висновків – 1- 2 сторінки. [27]

Список використаних джерел може бути в тому порядку, у якому вони згадуються в **тексті роботи** або розміщення всіх використаних джерел інформації може бути у **такій послідовності**:

- закони України (у хронологічній послідовності);
- укази Президента, постанови уряду, директивні матеріали міністерств (у хронологічній послідовності);
- монографії, брошури, підручники, статті з журналів, матеріали наукових конференцій; дані статистичних збірників, аналітичні звіти, інструктивні, нормативні та інші матеріали, що використовуються підприємством (все - за абеткою);
- іншомовні джерела мовою оригіналу;
- адреси Web-сторінок. [27]

Загальні вимоги щодо оформлення – згідно з ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура

та правила оформлювання» [6], а також з врахуванням вимог [7] та Регламент перевірки на академічний плагіат наукових, кваліфікаційних, навчальних та науково-методичних робіт у ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» [8].

Спиратися слід на останні видання (на більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, якщо в них розміщено матеріал, який не включено до останнього видання), **унікату посилання на російськомовні джерела.**

До списку використаних джерел вносять лише ті, на які є посилання в тексті звіту. Список використаних джерел *зазвичай містить не менше 20 найменувань.* [3; 4; 27]

Додатки складаються з громіздких таблиць основних вихідних даних, матеріалів допоміжного характеру, діаграм, схем, вихідних даних фінансової, статистичної, аналітичної звітності та іншої довідкової бухгалтерської, управлінської документації підприємства, які були використані для виконання завдань практики (наприклад: Баланс, Форма №2 та інші форми первинної внутрішньої управлінської звітності). [27]

Кожен документ, який включається у додатки, має свій порядковий номер і посилання на нього у тексті. [6; 7; 27]

2.3. Контроль і підбиття підсумків практик

Згідно прийнятого в Університеті Положення «Про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти у ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» [4] (див. п.5):

5.1. Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Керівник практики від Підприємства оцінює хід і результати проходження практики в щоденнику практики згідно з розробленою Університетом формою оцінювання. При оформленні звітних документів здобувач вищої освіти має узгодити перелік матеріалів з керівником практики від Підприємства з точки зору дотримання вимог Підприємства про нерозповсюдження конфіденційної інформації. Рекомендації керівника практики від Підприємства щодо виключення чи обмеження використання деяких матеріалів є обов'язковими для здобувача вищої освіти. Звітні документи розміщуються на освітній платформі Moodle разом з щоденником практики не менше, ніж за два

дні до захисту. Оформлюється звіт за вимогами, які наведені у програмі практики. [4]

5.2. Оцінка за практику виставляється за національною 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС і вноситься в відомість обліку успішності, та в індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти. [4]

Отже, форма звітності магістра за практику – це подання письмового звіту, підписаного безпосередньо керівниками практики, разом з щоденником практики та іншими формами супроводжувальних документів (**див. Додатки Д, Е, Ж**), які розміщуються на освітній платформі Moodle не менше, ніж за два дні до захисту. [4]

Письмово оформлений за вимогами звіт надають керівнику практики від Університету, який за результатами контролю відповідності його змісту та оформлення встановленим вимогам допускає здобувача вищої освіти до захисту звіту перед комісією. У процесі оцінювання підсумків роботи магістра беруть до уваги якість усіх виконаних завдань проходження практики. [4]

2.4 Критерії оцінювання проходження практики

Розподіл максимальних балів, які можуть отримати здобувачі вищої освіти за результатами оцінювання звіту керівниками та його захисту має бути відображений у розділі «Оцінювання знань» робочої програми практики та у відповідних критеріях оцінювання (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Шкала оцінювання результатів проходження практичної підготовки[4]

Оцінка за проходження практики та письмовий звіт, балів		Захист звіту, балів	Підсумкова кількість балів
Керівника від бази практики за проходження практики	Керівника від Університету за письмовий звіт		
до 30	до 40	до 30	до 100

Критерії, що визначають зміст оцінки за проходження практики, наведені у табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Критерії оцінки проходження практики [4]

№	Критерії	Мах кількість балів
Оцінка керівником практики від бази практики		
1	Рівень комунікабельності, етичність поведінки, вміння працювати в колективі, дотримуватися субординації	5
2	Рівень трудової та виконавчої дисципліни, дотримання техніки безпеки та охорони праці	5
3	Рівень виконання завдань практики	10
4	Якість та повнота підготовленого звіту	10
	Всього	30
Оцінка керівником практики від Університету		
5	Рівень повноти характеристики загальних засад діяльності підприємства/установи (організації), характеристики структури управління, напрямів діяльності, завдань	5
9	Рівень повноти розкриття специфіки основної діяльності та виявлених проблем підрозділу за індивідуальним завданням	25
10	Рівень повноти та якості аналізу використання ресурсів основної діяльності підрозділу за індивідуальним завданням	5
11	Рівень оформлення і оцінка якості звіту в цілому	5
	Всього	40
Оцінка на захисті		
12	Магістр демонструє обізнаність у бізнес-процесах основної / допоміжної діяльності підприємства та підрозділу, в якому проходив основний етап практики. Магістр здатний побудувати схему функціонування бізнес-процесу та пояснити особливості параметрів бізнес - процесів з основної /допоміжної діяльності в підрозділі, в якому проходив основний етап практики	10
14	Магістр здатний оцінити рівень використання ресурсів, можливості, сильні та слабкі сторони певного напрямку діяльності, визначити основні проблеми аспекту діяльності/підрозділу, в якому проходив основний етап практики	10

15	Магістр володіє професійною термінологією, може обрати економіко-математичний інструментарій та обґрунтувати доцільність його використання для удосконалення економічних/соціальних/екологічних процесів та усунення проблем в діяльності підприємства та /або його підрозділу в умовах обмежень та ризиків	10
	Всього	30
	Підсумок	100

Оцінка за практику (диференційований залік) заноситься у відомість обліку успішності, залікові книжки здобувачів вищої освіти (у окремий розділ) за 100-бальною та чотирибальною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») шкалою відповідно до загальної кількості балів за результатами оцінювання письмового звіту та його захисту. [4]

3 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З ПРАКТИКИ

Звіт з практики повинен мати чітку і логічну структуру, складовими якої є:

- титульний аркуш (додаток А);
- завдання (додаток Б);
- зміст (план роботи);
- основна частина (поділена на 2 підрозділи);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки. [4; 27]

Нижче наведено орієнтовний варіант змісту розділів основної частини звітів практики здобувачів вищої освіти :

1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Коротка характеристика базового підприємства

1.2 Аналіз основних показників роботи базового підприємства, опис аналізуємого бізнес-процесу та виявлення проблем («вузьких місць» / недоліків в функціонуванні бізнес-процесів) і перспективи їх усунення (розв'язання проблем)

2 НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ОПЕРАЦІЙНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

2.1 Визначення напрямів підвищення операційної ефективності в

умовах ... (назва підрозділу)

2.2 Обґрунтування запропонованих заходів усунення проблем

Текст звіту має відповідати вимогам Національного стандарту України «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки: Структура та правила оформлювання. ДСТУ 3008:2015». [6]

Текст роботи повинен бути виконаний у вигляді комп'ютерного набору на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297мм). Шрифт **Arial**, **14 кегль**, **інтервал – 1,5**; **береги: верхній, нижній – 2 см, правий – 1,5 см; лівий – 3 см, без абзацних відступів**. [4; 27]

Відстань між заголовком і подальшим чи попереднім текстом повинна бути два рядки. Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту. [6; 7; 27]

Сторінки звіту слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Титульний аркуш та зміст включають до загальної нумерації сторінок звіту, але номер сторінки не проставляють. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок звіту. [6; 7; 27]

Розділи, підрозділи звіту слід нумерувати арабськими цифрами. Розділи роботи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення суті роботи і позначатись арабськими цифрами без крапки, наприклад [6; 7; 27] :

1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПАТ «ЗАПОРІЖСТАЛЬ»

Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад [6; 7; 27]:

1.1 Коротка характеристика базового підприємства

Ілюстрації (рисунки, графіки, схеми, діаграми) слід розміщувати в звіті про практику безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання в звіті. Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують під ілюстрацією. За потреби під ілюстрацією розміщують пояснювальні

дані (підрисунковий текст). Ілюстрація позначається словом «Рисунок», яке разом із назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних, наприклад, «Рисунок 3.1 – Схема організації бізнес-процесу логістики». Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад, рисунок 3.2 – другий рисунок третього розділу, або рисунок А.1 – перший рисунок додатку А. [6; 7; 27]

Приклад оформлення рисунку наведено нижче.

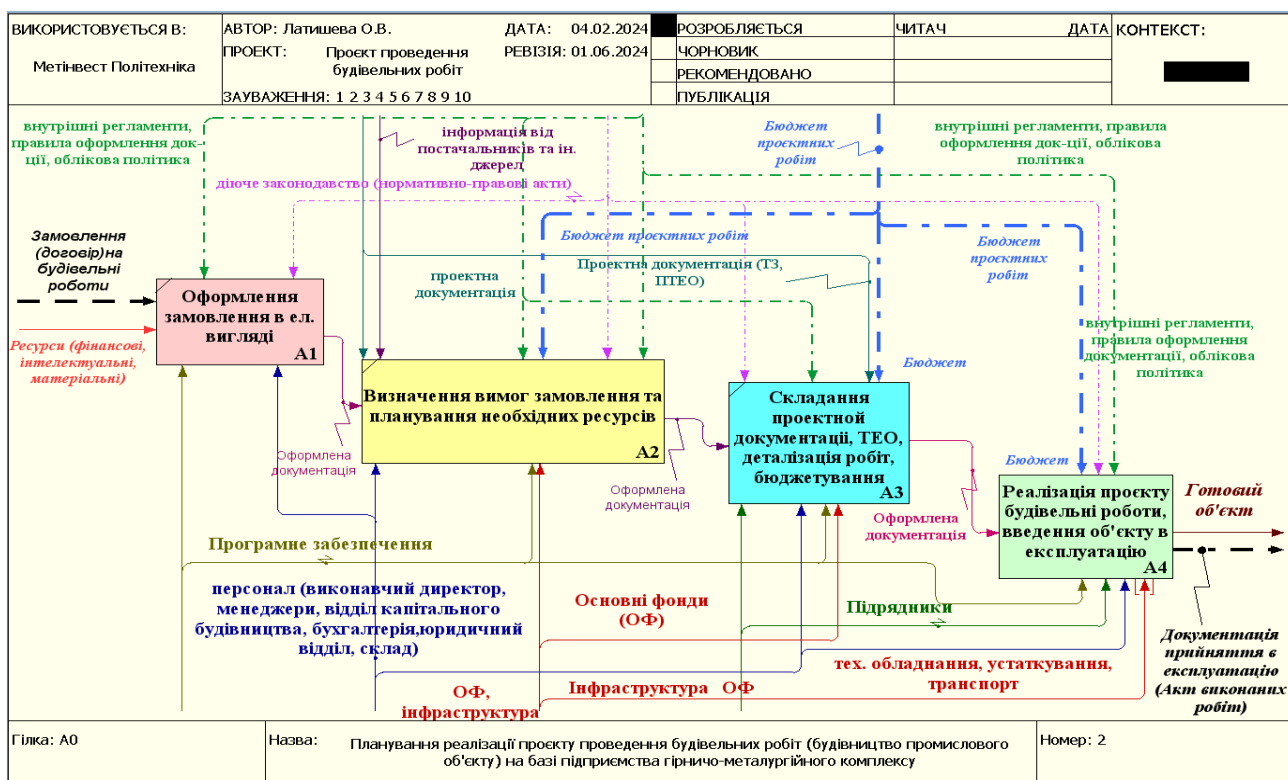

Рисунок 1.1 – Контекстна діаграма «AS IS» : перша декомпозиція бізнес-процесів

Джерело: [9] або розроблено автором (або побудовано автором на платформі «Ramus Modeler» за стандартом IDEF0)

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць. [6; 7; 27]

Таблицю необхідно розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі

таблиці повинні бути посилання в тексті звіту. *Назва таблиці* складається зі слова «Таблиця», її порядкового номера та безпосередньо назви, яка стисло відбиває зміст наведених у ній даних. У разі переносу частини таблиці на наступну сторінку над нею з абзацного відступу пишуть: «Продовження таблиці Х.Х» або «Кінець таблиці Х.Х», де Х – номер таблиці. *Таблиці нумеруються* арабськими цифрами підряд у межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться в додатках. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу, таблиця В.2 – друга таблиця додатку В. *Заголовки та дані таблиці* можуть бути виконані через один інтервал, шрифтом **Шрифт Arial, 12 або 14 кегль**. Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони становлять одне речення з заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки та підзаголовки граф указують в однині. **Приклад оформлення таблиці** наведено нижче [6; 7; 27]:

Таблиця 2.1 – Основні показники діяльності виробничого підрозділу ПрАТ «*****»

Показник	Одиниці виміру	План за 20__р.		Факт за 20__р.		Відхилення	
		на випуск	на одиницю	на випуск	на одиницю	Всього, грн	
						сума	на одиницю
Валовий обсяг	тн; тис.грн.						
Всього витрат, у т.ч.	грн						
...							
Всього осн.робочих	осіб						

Джерело: розраховано та систематизовано автором на підставі даних звітності базового підприємства або «за даними з офіційного сайту підприємства [***]»

Формули та **рівняння** розташовують безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище та нижче кожної формули або рівняння потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Формули та рівняння в звіті (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатках) слід нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу. Номер формули або рівняння складається з номера розділу та порядкового номера формули або рівняння, відокремлених крапкою, наприклад, формула (1.3) – третя формула першого розділу. Номер формули або рівняння зазначають на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули чи рівняння, слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, у якій вони наведені у формулі чи рівнянні. Пояснення значення кожного символу та числового коефіцієнта слід давати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають словом «де» без двокрапки і без абзацу. Переносити формули чи рівняння на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи знак операції. [6; 7; 27]

Приклад:

Дисперсія, яка показує розмір відхилення значень певної величини від центру розподілу, обчислюється за формулою [6; 7; 27]:

$$s^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n} \quad (1.3)$$

де x_i – значення показника ефективності проекту i , $\bar{x}$ – середнє значення показника по проєктам, n – кількість проєктів.

Посилання в тексті звіту на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у роботах [1–7] ...». При посиланнях на розділи, підрозділи, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їх номери. При посиланнях слід писати: «... у розділі 2 ...», «... (рис. 1.3) ...» або «... на рисунку 1.3 ...», «... (табл. 3.2) ...» або «... у таблиці 3.2 ...», «... за формулою (3.1) ...», «... у формулах (1.3-1.5) ...», «... у додатку Б ...» або «... (додаток Б)». [6; 7; 27]

Додатки слід оформлювати як продовження звіту на його наступних сторінках, розташовуючи їх у порядку появи посилань на

них у тексті. Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках звіту, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. **Додатки** нумеруються в тій послідовності, у якій на них надається посилання в тексті. Кожний додаток повинен мати заголовок, який друкують вгорі малими літерами з першої великої симетрично до тексту сторінки. Над заголовком, але посередині рядка, друкують слово «ДОДАТОК» і відповідну велику літеру української абетки, крім літер Г, Є, З, І, І, Й, О, Ч, Ь, яка позначає додаток. Текст кожного додатка починають з наступної сторінки. [6; 7; 27]

Оформлення **списку використаних джерел** доцільно здійснювати за **Національним стандартом України «Інформація та документація. Бібліографічна посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015»** [6].

4 ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Як член студентської спільноти Технічного університету «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» здобувач має дотримуватися певних стандартів та академічної політики ([Академічні політики - Polytechnic \(metinvest.university\)](http://metinvest.university)) [3; 8]:

- Шахрайство та плагіат заборонені.
- Матеріали в рамках курсу, захищені авторським правом, можуть бути використані лише тільки здобувачами освіти, яким призначено даний курс. Зарахованих на курс для цілей, пов'язаних з цим курсом і не можуть поширюватися.
- Спілкування з однокурсниками та викладачем має бути професійним та ввічливим.
- Очікується, що Ви перевірятимете всі Ваші письмові повідомлення, включаючи поштові повідомлення, на коректність змісту та мови.
- Університет прагне підтримувати середовище, вільне від дискримінації або дискримінаційних домагань, спрямованих на будь-яку людину або групу в межах своєї спільноти - здобувачів освіти, співробітників або відвідувачів.

Підготовка звіту з практики має здійснюватися з урахуванням **вимог щодо академічної доброчесності** відповідно до прийнятого в

Університеті Положення про академічну доброчесність [9].

Згідно п.3.1 цього Положення [9]: «**Академічна доброчесність** – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [9].

Головним проявом **академічної недоброчесності** вважається **академічний плагіат** [9; 27] – «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства». **Академічний плагіат** може бути в наступних формах:

а) відтворення в тексті роботи (повний текст роботи, з коментарями, примітками, бібліографією, переліком джерел та всіма додатками до основного тексту) без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

б) відтворення в тексті роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

в) відтворення в тексті роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата.

г) відтворення в тексті роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація.

д) перефразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків з певного джерела без посилання на це джерело;

е) подання як власних робіт, виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання. [9; 27]

Відповідальність за порушення академічної доброчесності регламентована п. 5 прийнятого в Університеті Положення про академічну доброчесність [9, с. 6 -8]

Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату в звіті з практичної підготовки:

а) робота має виконуватися самостійно, без видання за власний результат чужих робіт і результатів;

б) будь-який текстовий фрагмент обсягом від речення і більше, відтворений в тексті роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі з іншого джерела, обов'язково має супроводжуватися посиланням на це джерело (у формі підрядкового посилання, наприклад як це зроблено щодо Закону «Про освіту» на попередній сторінці); винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальноновживаними;

в) якщо перефразування чи довільний переказ в тексті роботи тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має міститися щонайменше один раз у кожному абзаці роботи, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку);

г) якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерелом, в тексті роботи має бути наведено посилання на першоджерело; якщо цитата наводиться не за першоджерелом, в тексті роботи має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування («цитуються за ХХХХХХХ») і посилання на відповідний пункт списку використаних джерел;

д) будь-яка наведена в тексті роботи науково-технічна інформація має супроводжуватися чітким вказуванням на джерело, з якого взята ця інформація із посиланням на відповідний пункт списку використаних джерел; винятки припускаються лише для загальновідомої інформації, визнаної всією спільнотою фахівців відповідного профілю; у разі використання у роботі тексту нормативно-правового акту достатньо зазначити його назву, дату ухвалення та, за наявності, дату ухвалення останніх змін до нього або нової редакції, а також посилання на відповідний пункт списку використаних джерел.

е) для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати; науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. [6; 7; 9; 27]

Правила цитування та посилання на використані джерела такі [6; 7; 9; 27]:

1. При написанні звіту з практики здобувач повинен давати посилання на джерела, матеріали з яких наводяться у роботі. Такі посилання дають змогу відшукати документи та перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися бажано на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них є матеріал, який не включено до останнього видання.

2. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в звіті з практичної підготовки. [6; 7; 9; 27]

3. Посилання в звіті з практики додаються одразу після закінчення цитати у квадратних дужках, де вказується порядковий номер джерела у списку літератури та відповідна сторінка джерела (наприклад: [12, с. 172]), або під текстом цієї сторінки у вигляді зноски, в якій вказують прізвище та ініціали автора, назву джерела, видавництво, рік видання та сторінку. При цьому враховувати наступне:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання; наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку – у цих випадках використовується вираз «так званий»;

- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора;

- пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками, вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці); якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його

результатів і давати відповідні посилання на джерело;

- якщо необхідно виявити ставлення автора роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

- коли автор роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора звіту з практичної підготовки, а весь текст застереження вміщується у круглій дужці. Варіантами таких застережень є: (курсив наш. – М.Х.), (підкреслено мною. – М.Х.), (розбивка моя. – М.Х.). [27]

До числа **інших порушень академічної доброчесності**, класифікованих законодавством України, що можуть трапитися при виконанні звіту з практичної підготовки, належать .). [9, с. 6; 27]:

- фабрикація* – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в курсовій роботі;

- фальсифікація* – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються змісту звіту з практичної підготовки;

- хабарництво* – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- необ'єктивне оцінювання* – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти) та ін. [9, с. 6; 27]

В разі, якщо здобувач стикається із двома останніми формами порушень академічної доброчесності, він має повідомити про це завідувача кафедри, який, в свою чергу, повинний негайно після повідомлення забезпечити вжиття заходів попередження або виправлення таких порушень. Після підписання здобувачем згоди на перевірку звіту (Приклад заявки на перевірку академічної доброчесності див. у Додатку Г) файл звіту з практики мають подаватися на перевірку керівнику практики від Університету в електронному варіанті (ч/з платформу МУДЛ та/або на ел.пошту викладача - у форматах Документ WORD (*.doc, *.docx) (остаточний варіант - у PDF). . [6; 7; 9; 27]

Порядок проведення збору та перевірки звіту з практики на наявність запозичень (плагіату) регламентується Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-

педагогічних працівників ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» [9] та Регламент перевірки на академічний плагіат наукових, кваліфікаційних, навчальних та науково-методичних робіт у ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» [8] та складається з наступного [8; 9]:

1. Текст остаточного варіанту звіту з переддипломної практики разом із заявою (Додаток В), подається здобувачем вищої освіти керівнику практики від Університету в електронному вигляді в форматі на вибір *.odt, *.ods, *.odp; *.rtf (Rich Text Format); *.doc (Word 97 - Word 2003); *.docx (Word 2007).

2. Керівник практики від Університету передає роботу відповідній особі, яка здійснює процес перевірки роботи у Системах **Unicheck** та/або **StrikePlagiarism.com**, які дозволяють згенерувати Звіт подібності за результатами перевірки зі встановленням факту наявності чи відсутності текстових та інших запозичень.[8]

3. Роздрукована частина звіту подібності, яка засвідчує відсоток збігів/ідентичності/схожості, завірена підписом відповідальної особи за перевірку робіт на академічний плагіат, додається до академічного тексту (кваліфікаційної роботи, звіту з практики, курсової роботи/проєкту).

4. Рішення щодо наявності у роботі неправомірних запозичень ідей та наукових результатів, отриманих іншими авторами та/або за відсутності відповідних посилань, приймається керівником практики від Університету.

5. Допуск до захисту проводиться з врахуванням експертної оцінки керівника практики від Університету результатів щодо наявності плагіату в роботі (табл. 4.1).

6. Якщо робота має задовільний або низький рівні оригінальності (табл. 4.2), здобувачеві пропонується доопрацювати роботу перед її захистом. При незадовільному рівні – робота повертається на доопрацювання з повторною її перевіркою на академічний плагіат. Допустима кількість повторних перевірок – одна спроба. Якщо результат повторної перевірки незадовільний, то робота знімається з захисту.

7. Якщо робота допускається до захисту, то здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним.

8. У випадку незгоди з висновком про оригінальність роботи автор має право подати апеляцію, яка буде розглянута у встановленому порядку Комісією з питань академічної доброчесності в Університеті. [8; 9]

Таблиця 4.1 – Шкала оцінки академічних текстів залежно від кількісного показника рівня оригінальності тексту [8; 9]

Вид роботи	Кількісний показник оригінальності	Рівень оригінальності
звіт з переддипломної практики	від 71% до 100%	високий
	від 41% до 70%	задовільний
	від 31% до 40%	низький
	від 0% до 30%	неприйнятний

Таблиця 4.2 – Рекомендовані дії при різних рівнях оригінальності академічного тексту [8; 9]

Рівень оригінальності	Рекомендовані дії
Високий	Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням.
Задовільний	Текст вважається достатньо оригінальним. Слід пересвідчитись у коректності надання посилань на першоджерела для цитованих фрагментів.
Низький	Пропонується доопрацювати роботу за для підвищення рівня її оригінальності і пересвідчитися на коректність надання посилань на першоджерела для цитованих фрагментів.
Неприйнятний	Незадовільний рівень оригінальності роботи, наявні ознаки плагіату. Робота повертається на доопрацювання здобувачеві вищої освіти з подальшою повторною перевіркою.

ВИКОРИСТАНІ ТА РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові

1 Про вищу освіту : Закон України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37–38, ст. 2004) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2 Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах: Затверджено наказом Міністерства освіти України, № 161 від 3.06.93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93#Text>

3 Положенням про організацію освітнього процесу у ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА». URL: <https://metinvest.university/data/file/57/91/5791e161ad4247059f0165b760d664c3.pdf>

4 Положення «Про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти у ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», URL: <https://metinvest.university/data/file/fd/cb/fdcbb2c04f46498abf7fb8633e03bead.pdf>

5 Освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня «Бізнес-процеси та операційна ефективність» спеціальності 051 Економіка у ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА». (Затверджено Протоколом Вченої ради № 3 від 29.12.2021 р., зі змінами, внесеними протоколом №7 від 26.05.2022 р.). Введено в дію: наказ № 88/30.05.2022 URL: <https://metinvest.university/data/file/b1/0d/b10d8613a4a74ca6bb44732fcbcd28ed.pdf>

6 ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічні посилання. ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. Київ, ДП «УкрНДНЦ» 2016. 26 с. (Інформація та документація). ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, ДП «УкрНДНЦ» 2016. 20 с. (Інформація та документація). URL: <http://www.nas.gov.ua/publications/news/Documents/%D0%9E%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BB.pdf> ; https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=64463

7 Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40. Зареєстровано

в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 р. за № 155/30023, с.17.
URL: <http://duan.edu.ua/uploads/aspirantura-17-18/19720.pdf>

8 Регламент перевірки на академічний плагіат наукових, кваліфікаційних, навчальних та науково-методичних робіт у ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»: Затверджено на засіданні Вченої ради ТОВ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», протокол № 9 от 06.07.2023, с.11.

9 Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників Тов Технічного Університету «Метінвест політехніка». URL: <https://metinvest.university/data/file/5e/3b/5e3b04a2772644f88c07a4c2708f7a12.pdf>

10 A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide) -- Seventh Edition and The Standard for Project Management. Project Management Institute, Inc., 2021. P. 370. URL: <https://www.pmi.org>;
[https://ibimone.com/PMBOK%207th%20Edition%20\(iBIMOne.com\).pdf](https://ibimone.com/PMBOK%207th%20Edition%20(iBIMOne.com).pdf)

11 Довгань Л.Є., Мохонько Г.А., Малик І.П. Управління проектами: навч. посібник. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 420 с.

12 Должанський І.З., Загородна Т.З. Бізнес-план: технологія розробки. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 384 с.

13 Нетепчук В.В. Управління бізнес-процесами : навчальний посібник. Рівне: НУВГП. 2014. 158 с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/l_1493_24222592.pdf.

14 Стандарт з управління проектами та Настанова до зводу знань з управління проектами (Настанова Project Management Body of Knowledge - PMBOK). 2021. Сьоме видання: переклад з англ.. Newtown Square, Pennsylvania: Project Management Institute, Inc., 2021. P. 370. URL: [Project Management Body of Knowledge](https://www.pmi.org/learning/library/project-management-body-of-knowledge-pmbok-7th-edition-12345)

15 Бортнік С.М. Практичне застосування збалансованої системи показників як інструмента стратегічного планування діяльності підприємства. 2014. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/4785/3/Balanced.pdf>.

16 Вакуленко А.В. Упровадження системи постійного вдосконалення операційних процесів у виробничих компаніях. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/43282466.pdf>.

17 Воронько-Невіднича Т. В., Гаращенко В. О., Титаренко К. О. Особливості управління результативністю підприємства за сучасних

умов. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. № 3 (26). URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/26_2020/12.pdf.

18 Демиденко В. В. Управління бізнес-процесами як складова процесного підходу до управління підприємством. *Ефективна економіка: електронне видання*, 2015. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4517>.

19 Никифорчин М.Д. Операційна ефективність у процесі створення цінності на підприємстві. *Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління*. 2014. С. 138-143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NvChdiou_2014_4_24.

20 Никифорчин М.Д. Сутність операційної ефективності підприємства в контексті сучасних управлінських теорій. *Фінансовий простір*. 2017. №4(28). С.134-139. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=0PgDc24AAAAJ&citation_for_view=0PgDc24AAAJ:kc_bZDykSQc.

21 Никифорчин М. Д. Суть та основні поняття операційної ефективності в діяльності підприємства. *Вісник ХДУ. Серія Економічні науки*. Херсон. 2013. № 3. С. 88-92. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/560/555>.

22 Никифорчин М. Д. Методичний підхід до оцінювання стану управління операційною ефективністю підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 4/3. С. 51-60. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-item/205>.

23 Осокіна Алла; Склим Марія. Система операційного вдосконалення як інструмент постійного покращення бізнес-процесів компанії. *Економіка та суспільство: електронне видання*. 2022, №45. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-70>. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1976/1903>.

24 Ратушняк О.Г. Операційний менеджмент: електронний навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2016. 243 с. URL: https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/21153/1/Ратушняк_Операційний%20менеджмент_2016.pdf

25 Рекова Н. Ю., Латишева О. В., Мойсеєнко К. Є. Програми та проекти підвищення операційної ефективності: умови, складові та переваги впровадження. *Ефективна економіка*. Випуск №5. 2023. <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1554>, DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.5.11>

26 Управління змінами: конспект лекцій / укладачі: П. В. Гриценко, Є. В. Коваленко. Суми: Сумський державний університет, 2020. 76 с.

27 Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 051 «Економіка». Уклад.: Смирнова І.І., Гітіс Т.П., Латишева О.В., Касьянюк С.В. Краматорськ: ДДМА, 2021. 74 с.
URL: http://www.dgma.donetsk.ua/docs/kafedry/ep/ep_mag/2021rp/OK13_MB_KPM.pdf

Додаткові

28 Баклан Я. Операційна ефективність: як правильно оптимізувати бізнес-процеси компанії. *Економічна правда*: електронний журнал: за матеріалами від 19.12.2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/12/19/695184/>.

29 Батанова Т.В. Методологічні аспекти розробки системи збалансованих показників діяльності підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*, 2014, 3: 79-83. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/147038645.pdf>.

30 Дорошука Н., Кулеша В., Рисева Н., Чернишова А. Збалансована система показників в Україні: проблеми запровадження та шляхи вирішення. *Економічний аналіз*, 2010. №6. 470 с. URL: https://econa.at.ua/vypusk_6/obuhovskyy.pdf.

31 Ігнат'єва І. А., Гавриленко Т. В. Операційна ефективність в стратегічному управлінні промисловими підприємствами. *Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції*. Херсон, 2018. № 29 (18), т. 1. С. 56-60. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/15757/lnatieva_Operatsiina_efektyvnist_v_stratichnomu_upravlinni.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

32 Капінос Г.І., Бабій І.В. Операційний менеджмент : навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2013. 352 с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/l_1479_22227234.pdf.

33 Конспект лекцій з дисципліни «Операційний менеджмент» для здобувачів вищої освіти із технічних спеціальностей / Укл. Кучер М.М. Кам'янське: ДДТУ, 2017. 153 с..

34 Маркіна І.А., Помаз О.М., Помаз Ю.В. Операційний менеджмент: навч посібник / за ред. І. А. Маркіної. Полтава: ПДАА,

2018. 224 с. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/6935/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%202019.pdf>

35 Малярець Л.М., Штереверя А.В. Збалансована система показників в оцінці діяльності підприємства. Наукове видання. Харків: Вид.-во ХНЕУ, 2008. 188 с. URL: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/2852/1/мон_Малярець_Штереверя.pdf

36 Матюк, Т.В., Дяченко, О.О. Управління процесами організаційних змін на підприємствах. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*, 2011. № 31. С.11-21

37 Мельник К., Воржакова Ю. Діджиталізація управління бізнес-процесами. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*, 2020. С.88 - 92 URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201188>.

38 Микитюк П.П. Управління проектами: навч. пос. Тернопіль, 2014. 270 с.

39 Осокіна А. В. Операційна ефективність: сутність і показники оцінки. *Стратегічні імперативи сучасного менеджменту : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. (17–18 берез. 2016 р.)* : у 2 ч. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; редкол.: С. М. Соболев (відп. за вип.) [та ін.]. Київ : ХНЕУ, 2016. – Ч. 2. С. 46–53. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/197261549.pdf>.

40 Осокіна А.В., Чичкан-Хліповка Ю.М. Теоретико-прикладні аспекти управління операційною ефективністю підприємства. *Чернігівський науковий часопис*. Серія 1. Економіка і управління. 2015. № 1 (6). С. 46–56. URL: http://journals.stu.cn.ua/scientific_e-journal_of_chernigov/article/view/61182.

41 Поважний О.С. , Мойсеєнко К.Є. , Чуприна Ю.В.. Еволюція концепції «business performance management». Управління економікою: теорія та практика. Чумаченківські читання: зб. наук. праць / НАН України, Ін-т економіки пром-сті; редкол.: О.О. Хандій (голов. ред.), В.І. Ляшенко (відп. ред.), В.Є. Куриляк та ін. Київ, 2022. 224 с., С.101-108

42 Проектний аналіз: навчальний посібник / Рижиков В.С., Яковенко М.М., Латишева О.В. та ін. Київ.: ЦУЛ. 2017, 384 с.

43 Чумаченко І.В., Морозов В.В., Доценко Н.В., Чередниченко А.М. Управління проектами: процеси планування проектних дій: підручник. К.: КРОК, 2014. 673 с.

44 Ситник Г. В., Архіпов Н. М. Система управління ефективністю операційної діяльності підприємства. *Проблеми економіки*. Харків. 2018. № 1 (35). С. 223-230. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2018-1_0-pages-223_230.pdf.

45 Тур О.В., Матусевич А.С. Управління бізнес-процесами на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2018. № 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2018/59.pdf.

46 Череп А. В., Стрілець Є. М. Ефективність як економічна категорія. *Ефективна економіка*. Дніпро. 2013. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1727>.

47 Шкрабак І.В., Латишева О.В., Шевченко Н.Ю. Управління матеріальними ресурсами в бізнес - процесах гірничо-металургійних компаній на засадах Perfomance Management. *Економічний вісник Донбасу*. № 3 (69). 2022. С.66-73, URL: <http://www.evd-journal.org/download/2022/03/09-Shkrabak.pdf>

48 Шевченко Н.Ю., Мойсеєнко К. Є., Латишева О.В. Діагностика та моделювання бізнес-процесів підприємства як обов'язковий компонент проєкту підвищення операційної ефективності. *Вісник економічної науки України*. №1. 2023. С. 60- 76 (фахове видання)

49 Ямненко Г. Є., Ямненко Г. Е. (2016). Механізм управління процесами розвитку підприємства. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/197271328.pdf>

Web-ресурси

50 Внутрішня бібліотека on-line доступу до періодичних видань Viva Engage (раніше Yammer) пакету M365 від компанії Microsoft. URL: <https://web.yammer.com/main/groups/eyJfdHlwZSI6Ikdya3VwliwiaWQiOilxMTk5NTEwNTY4OTYifQ/files> (доступно з платформи МІП «Бібліотека» <https://metinvest.university/періодичні-видання/>)

51 Зовнішня бібліотека Kortext на базі платформи. URL: www.kortext.com. (доступно з платформи МІП «Бібліотека» <https://metinvest.university/періодичні-видання/>)

52 Фахові періодичні видання відкритого доступу представлені в розділі «Бібліотека» на сайті університету. Інституційний репозитарій ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»

(IRTUMIP) на базі DSpace. (доступно з платформи МІП «Бібліотека» <https://metinvest.university/періодичні-видання/>)

53 Платформа Research4Life. URL: [Research4Life](https://metinvest.university/періодичні-видання/) (доступно з платформи МІП «Бібліотека» <https://metinvest.university/періодичні-видання/>)

54 Настанови з управління проєктами. Інститут проєктного менеджменту України. URL: <https://pmiukraine.org/about-2/>

55 Project Management Institute (PMI, США). URL: <https://www.pmi.org>

56 Інтернет портал для управлінців та менеджерів. Розділ : управління проєктами. <https://devisu.ua/uk/stattia/metodologii-upravlinnya-proktami-abo-shcho-take-waterfall-agile-ta-scrum>

57 Інтернет портал для управлінців. URL: <http://www.management.com.ua/>

58 Звіти Метінвест: за матеріалами офіційного сайту Холдингу. URL: <https://metinvestholding.com/ua/responsibility/socialreports>

59 Звіти Метінвест: стратегічні цілі підприємства: за матеріалами офіційного сайту Холдингу. URL: <https://metinvestholding.com/ua/about/strategy>

60 Звіти Метінвест: цінності підприємства: за матеріалами офіційного сайту Холдингу. URL: <https://metinvestholding.com/ua/about/value>

61 Звіти Метінвест: етика підприємства: за матеріалами офіційного сайту Холдингу. URL: <https://metinvestholding.com/ua/about/ethic>

62 Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України: URL: <https://mspu.gov.ua/>

63 Законодавча база промисловості: URL: <https://mspu.gov.ua/zakonodavcha-baza>

64 Національний банк України: URL: <https://bank.gov.ua/>

65 Державна служба статистики України: URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

66 Аналітика гірничо-металургійного комплексу України. URL: <https://gmk.center/ua/analytics/>

67 Розвиток бізнесу. Кейси інноваційних технологій. URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/index.php>; <https://dkhz.com.ua/>; <http://www.dmkd.dp.ua/>; <http://dmz-petrovka.dp.ua/>; <https://azovstal.metinvestholding.com/>; <https://ilyichsteel.metinvestholding.com/>; <https://amk.lg.ua/>; <https://edgar.jrc.ec.europa.eu/>; <https://www.eco-innovation.eu/>;

<https://www.twirpx.com/file/596610/>; <https://www.twirpx.com/file/1510540/>;
<http://www.management.com.ua/>; <https://managementhelp.org/>;
<https://www.library.vanderbilt.edu/management/> ; Журнал «Ефективна економіка» - наукове фахове видання з питань економіки (nayka.com.ua); Business Perspectives - Problems and Perspectives in Management; Домашня сторінка | Маркетинг і Економіка інновацій (sumdu.edu.ua); INNOVATIVE TECHNOLOGIES AND SCIENTIFIC SOLUTIONS FOR INDUSTRIES (itssi-journal.com)

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО ЛИСТА

ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»
Кафедра цифрових технологій та проєктно-аналітичних рішень

ЗВІТ З ПРАКТИКИ
у проєктах підвищення операційної ефективності

за освітньо-професійною програмою другого (магістерського) рівня
«Бізнес-процеси та операційна ефективність»
спеціальності 051 Економіка

за індивідуальною темою дослідження:
« _____ »

Виконав(ла): здобувач(ка) вищої освіти
другого (магістерського) рівня
групи _____

_____
(Прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник: _____

_____
(Посада, науковий ступінь, вчене звання)

_____
(Прізвище, ім'я, по батькові)

Оцінка за зміст та оформлення роботи:

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Запоріжжя 202_

**ПРИКЛАД
ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ**
у проєктах підвищення операційної ефективності

за освітньо-професійною програмою другого (магістерського) рівня
«Бізнес-процеси та операційна ефективність»
спеціальності 051 Економіка

ПІБ здобувача

1. Тема дослідження _____

Керівник практики від підприємства _____, посада, ПІБ
Керівник роботи від Університету _____, наукове звання, посада,
ПІБ

2. Строк подання магістром роботи _____

3. Вихідні дані до роботи: _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів практики	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вступ. Перший розділ.	до ХХ.ХХ.20ХХ	
2.	Другий розділ	до ХХ.ХХ.20ХХ	
3.	Оформлення роботи	до ХХ.ХХ.20ХХ	
4.	Надання звіту	до ХХ.ХХ.20ХХ	
5.	Захист	до ХХ.ХХ.20ХХ	За розкладом сесії

Приклади оформлення бібліографічних посилань [6]

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Підручники	
Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Алерта, 2012. 216 с. 3. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с. 4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів : Тріада плюс, 2004. 392 с. 5. Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 2. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 3. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с. 4. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с. 5. Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах : практич. посіб. Харків : Право, 2011. 136 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження : монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 312 с. 2. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 3. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с. 4. Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків :Юрайт, 2013. 288 с. 2. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 3. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М.,Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с. 4. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України : навч. посіб. / ред.А. Х. Степанюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с. 3. Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків : Право, 2011. 656 с. 4. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с. 5. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с. 2. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с. 3. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с. 4. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. ІІ. Київ, 2012. 464 с. 5. Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010.400 p.
Багатотомні	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада:В.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
видання	<p>М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с.</p> <p>2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с.</p> <p>3. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p> <p>4. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.</p>
Частина видання	
Підручник	<p>1. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p> <p>2. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>3. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. <i>Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки</i> : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213–241.</p> <p>4. Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.</p>
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп.</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<p>учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108.</p> <p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p>
<p>Статті із продовжуваних та періодичних видань</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. <i>Збірник наукових праць «Політологічні студії»</i>. 2011. № 2. С. 54–65. 2. Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 3. Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. <i>Вища школа</i>. 2017. № 5–6. С. 48–55. 4. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. <i>Політичний менеджмент</i>. 2006. № 5. С. 3–17. 5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 7. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108. 8. Dalton R.J. Comparative politics of the industrial democracies: from the Golden Age to Political Science. 1991. № 2. P. 15–43.
Інші видання	
<p>Законодавчі та нормативні документи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 4. Про Концепцію вдосконалення інформування

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<p>громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017.23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>6. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс- бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p>
Патенти	<p>1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p> <p>2. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Проточність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. <i>Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України</i>, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шилияев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04- 01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід./ авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До140-річчя від дня заснування).
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада очима історії: фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі <i>Бібліотечний вісник</i>. 2016. № 4. С. 8–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017). 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27.–URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с. 3. Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.
Дисертації	1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності : дис... канд. екон. наук : 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с. 4. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.

ПРИКЛАД ЗАЯВКИ НА ПЕРЕВІРКУ АКАДЕМІЧНОЇ
ДОБРОЧЕСНОСТІ

Завідувачу кафедри
металургії,
матеріалознавства та
організації виробництва

_____

студента

_____

_____

(ПІБ, факультет, курс, група)

ЗАЯВА

Надаю ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота виконана мною самостійно та надається для перевірки ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» на плагіат. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

Надаю свою згоду на обробку, збереження та оприлюднення ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» моєї роботи в репозитарії ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА».

_____

дата

_____

підпис

Щоденник навчально-ознайомчої / виробничої практики

Здобувача(ки) вищої освіти _____

_____
(Прізвище, ім'я, по батькові)

Освітньо-професійна програма _____

Курс _____ Група _____

Профільна кафедра _____

(Назва)

Керівник практики від Підприємства

_____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Додаток Д (продовження)

Здобувач(ка) вищої освіти _____

_____
(Прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув (ла) на базу практики:

Печатка

організації, установи чи підприємства « ____ » _____ 20 ____ р.

_____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові відповідальної особи, підпис)

Вибув (ла) з бази практики:

Печатка

організації, установи чи підприємства « ____ » _____ 20 ____ р.

_____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові відповідальної особи, підпис)

Додаток Д (продовження)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

№	Назва робіт	Тижні проходження практики								Виконання (виконано/ не виконано)
		1	2	3	4	5	6	7	8	

Індивідуальне завдання, яке виконується під час практики:

Підпис керівника практики
від Університету

Підпис здобувача вищої освіти

Додаток Е

**ВІДГУК КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ
ВІД ПІДПРИЄМСТВА
ТА ОЦІНКА РОБОТИ СТУДЕНТА**

№ п/п	Вид діяльності здобувача(ки) вищої освіти	Оцінка (за 100 бальною шкалою)
1	Організованість та виконання вимог при оформленні га підприємстві	
2	Виконання графіку проходження практики	
3	Виконання загальних правил та інструкцій поведінки на підприємстві при проходженні практики	
4	Вивчення нормативної документації, що регламентує виробничі процеси	
5	Вивчення практичних аспектів виробничої діяльності на місці проходження практики	
6	Виконання індивідуального завдання	
7	Участь у роботі з безперервних покращень/з підвищення операційної ефективності	
8	Ведення щоденника практики	
9	Повнота збору матеріалів по програмі практики та індивідуальному завданню	
10	Додаткова інформація щодо проходження практики здобувачем вищої освіти (при потребі)	

Рекомендована оцінка за практику: _____

(За 100-бальною шкалою/ За національною шкалою)

Керівник практики від Підприємства _____
(підпис, прізвище та ініціали)

Печатка
організації, установи чи підприємства “ _____ ” _____ 20__ р.

